

Szent István Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Regionális Gazdaságtani és Vidékfejlesztési Intézet

Magyarország gazdasági versenyképessége

Előadó: Dr. Péli László
egyetemi docens

Godólló, 2019.

Területi versenyképesség

Nem csak a vállalatok, hanem a különböző területek is versenyeznek egymással:

- Görög városállamok
- Római Birodalom
- Napjainkban fokozottabban (gazdaság, politika, sport...)
- Kiseb területi léptékekben is (járáskp., megye, régió...)

Hogyan lehet egy terület/régió/város versenyképes?

- Helyi adókedvezmények (vagy kormányzati);
- Helyi támogatás (ipari terület biztosítása);
- Kormányzati pénzügyi támogatás;
- Emberi erőforrás biztosítása (mennyiségi, minőségi);
- Megfelelő színvonalú oktatás és képzés biztosítása;
- Megfelelő színvonalú infrastruktúra létesítése/fejlesztése;
- Szociális és jóléti támogatások (óvoda, rekreációs lehetőségek, stb.);
- Széleskörű szolgáltatások biztosítása(pénzügyi, gazdasági, stb.);
- stb.

Versenységesség korántsem egyenlő a gazdagsággal!

A területi verseny értelmezése

Megállapítható, hogy jelentős eltérések vannak a vállalati és az országok/térségek közötti versenyben, ezért célszerű azt külön definiálni.

- Az országok sikere **jelentős** részben az ott működő vállalkozások piaci sikerességétől függ.
  - Adott térség vonzó legyen, mint lakóhely,
  - Vonzó, mint befektetési helyszín,
  - Vonzó, mint turisztikai célpont,
  - Etc.
- A vállalatok sikere a vállalkozásbarát kormányzat, hatékony közszolgáltatások, megfelelő, folyamatosan fejlődő infrastruktúra, stb. lététől függ.
- Az országok nem lehetnek passzívak, vállalkozásbarát üzleti környezet megteremtése a cél.

Versenységesség általánosságban

Fő kérdés: Hogyan lehet versenyezni a globális világban?
Alapvetően vállalatok között értelmezzük!

Hogyan lehet egy vállalat versenyképes napjainkban?

- Eladható terméket/szolgáltatást állít elő,
- Eladható áron kínálja ezeket,
- Jól működő vállalati struktúra jellemzi,
- Helyes erőforrás-gazdálkodás:
  - Tőke,
  - Természeti,
  - Munkaerő,
- Számos egyéb tényező (telephely, logisztika...).

A versenyképességre általánosan elfogadott definíció és mérőeszköz nincs!

A területi verseny értelmezése

I. Területi verseny létét tagadók: Krugman, Porter

Versenység csak a vállalatok között figyelhető meg, területi egységekre nem alkalmazható! (Veszély lehet az ezáltal kiváltott protekcionista gazdaságpolitika, győztes-veszteszituációkban gondolkodnak a politikusok.) Helyette egy árnyaltabb skála alkalmazandó!

II. A területi versenyt elfogadók tábora: IMD kutatói

A globális világban a nemzetek azért versenyeznek egymással, hogy fenntartsák és növeljék életszínvonalukat. A sikeres és jövedelmező vállalatok megnyeréséért, megtartásáért kedvező környezet megteremtésével versenyeznek az országok. Aktív kormányzati szerepvállalás szükséges!

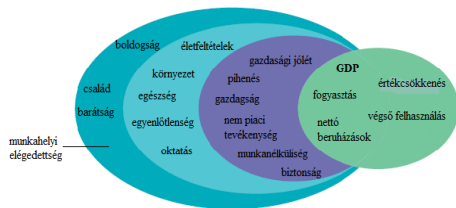
A verseny fogalma

A verseny széles értelemben véve mindig másokkal való versengést, rivalizálást jelent a **szűkös** erőforrásokért, vagy a **szűkös** javakért.

- „A verseny rivalizálás egyének között, amely bármikor felmerül, ha két vagy több egyén próbál megszerezni valamit, amit nem birtokolhat mindenki.” (Eatwell et. al., 1987).
- „A piaci verseny... a szűkös termelési tényezők, vagy fogyasztási javak elosztásának egy sajátos formája”(Schumann, 1988).
- „A verseny két vagy több szereplő egymással szembeni előnyszerzésre irányuló, adott szabályok közt zajló tevékenysége” (Chikán, 2002).

Versenyképesség mérése

Mit nem mér a GDP?

Forrás: Varga, 2014.

Mutatók között sok „puha mutatónak” is szerepelnie kell. Például:

- Életminőség
- Társadalmi bizalmi szint
- Korrupciós szint
- Munkahelyek minősége

A kemény mutatók között pedig, a jövedelmi mutatók mellett, szerepelnie kell például a következőknek:

- Egyenlőtlenség mértéke (GINI-index)
- Környezet minősége (levegő, víz)
- Hozzáférés az egészségügyi szolgáltatásokhoz

Forrás: Csathó, 2019.

Versenyképesség mérése

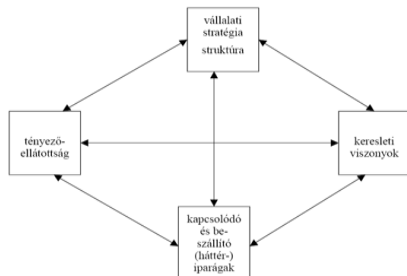
Mutatók két csoportja:

- „kemény” mutatók,
- „puha” mutatók.

A versenyképességet bemutató fontosabb modellek

1. A Porter – féle gyémántmodell
„Competitive Advantage of Nations”
Komparatív előnyök helyett kompetitív!!!
2. A versenyképességi fa
3. Lengyel-féle versenyképességi piramis

A Porter féle gyémánt modell

Forrás: saját szerkesztés

1. Tényezőellátottság: megfelelő termelési tényezők megléte:

- képzett munkaerő,
- humán erőforrás,
- tőke,
- természeti erőforrás etc.

valamint infrastruktúra:

- műszaki infrastruktúra,
- informatikai infrastruktúra,
- közigazgatási (adminisztratív) infrastruktúra,
- tudományos és technológiai infrastruktúra,

ahhoz, hogy megfelelő iparágakban versenyezhesen.

2. Keresleti viszonyok: a hazai kereslet hatása az adott iparág termékeire és szolgáltatásaira. Három fő tényező:

- hazai kereslet szerkezete,
- hazai kereslet növekedésének üteme és összetétele,
- a belföldi kereslet nemzetközivé tétele

3. Kapcsolódó és beszállító (háttér) iparágak: Nemzetközi szinten is helytálló képes beszállító háttér iparág megléte vagy hiánya.

- támogató (kiszolgáló) iparágak: input beszállító
- kapcsolódó iparágak: nem konkurens, együttműködnek egymással, erősítik egymást, pl.: kiegészítő termék esetén

4. Vállalati stratégia, struktúra és verseny: a vállalat alapítás, -irányítás nemzeti feltételei és a hazai verseny természete.

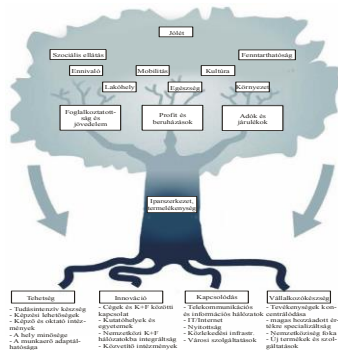
- a belföldi vállalatok stratégiája és szerkezete,
- célok: eltérő motiváció a nemzetek között,
- a hazai verseny természete: az erős hazai verseny az innovációt serkenti

Két külső változó:

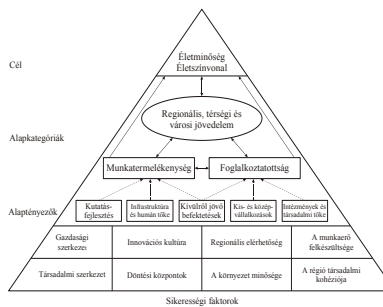
- **Kormányzat szerepe:** a kormányzati politikák befolyásolhatják a gyémánt minden egyes összetevőjét
- **Véletlen szerepe:** Minden olyan hatás, amelyre sem a vállalatoknak, sem a kormányzatnak nincs hatása.

Azon iparágokban sikeres egy nemzet, ahol a nemzeti gyémánt a legkedvezőbb adottságokat biztosítja.

A versenyképességi fa

A régiók versenyképességének piramis-modellje

Forrás: Lengyel (2003, 292. o.)

Versenyképességi rangsorok

•IMD (Vezetőképző és Gazdaságkutató Intézet): World Competitiveness Yearbook

63 országot rangsorol 340 kritérium alapján (2/3-ad rész hivatalos statisztika – 1/3-ad saját szakértőinek felmérése)

Az összesített rangsor:

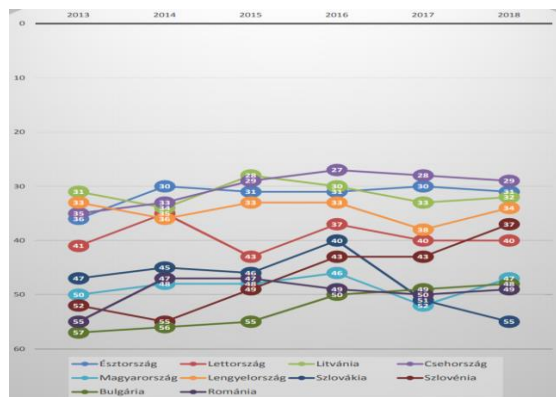
- a gazdasági teljesítményt,
- a kormányzati hatékonyságot,
- a versenyszféra teljesítőképességét és
- az infrastrukturális feltételek.

IMD World Competitiveness Yearbook (2018)

2018	Country	2017	Change	2018	Country	2017	Change
1	USA	4	+3	33	Portugal	36	+6
2	Hong Kong SAR	1	-1	34	Poland	38	+4
3	Singapore	3	-	35	Chile	35	-
4	Netherlands	5	+1	36	Spain	34	-2
5	Switzerland	2	-3	37	Slovenia	43	+6
6	Denmark	7	+1	38	Kazakhstan	32	-6
7	UAE	10	+3	39	Saudi Arabia	36	-3
8	Norway	11	+3	40	Latvia	40	-
9	Sweden	9	-	41	Cyprus	37	-4
10	Canada	12	+2	42	Italy	44	+2
11	Luxembourg	8	-3	43	Indonesia	42	-1
12	Ireland	6	-6	44	India	45	+1
13	China Mainland	18	+5	45	Russia	46	+1
14	Qatar	17	+3	46	Turkey	47	+1
15	Germany	13	-2	47	Hungary	52	+5
16	Finland	15	-1	48	Bulgaria	49	+1
17	Taiwan	14	-3	49	Romania	50	+1
18	Austria	25	+7	50	Philippines	41	-9
19	Australia	21	+2	51	Mexico	48	-3
20	United Kingdom	19	-1	52	Jordan	56	+4
21	Israel	22	+1	53	South Africa	53	-
22	Malaysia	24	+2	54	Peru	55	+1
23	New Zealand	16	-7	55	Slovak Republic	51	-4
24	Iceland	20	-4	56	Argentina	58	+2
25	Japan	26	+1	57	Greece	57	-
26	Belgium	23	-3	58	Colombia	54	-4
27	Korea Rep.	29	+2	59	Ukraine	60	+1
28	France	31	+3	60	Brazil	61	+1
29	Czech Republic	28	-1	61	Croatia	56	-2
30	Thailand	27	-3	62	Mongolia	62	-
31	Estonia	30	-1	63	Venezuela	63	-
32	Lithuania	33	+1				

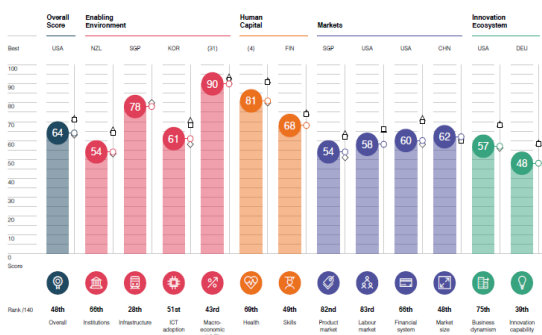
Forrás: imd.org

A Közép-Kelet Európai országok versenyképességének alakulása az IMD alapján (2013-2018)

HUNGARY's results (WEF-BCI, 2018/19)

Performance Overview Key ◊ Previous edition ◻ High-income group average ◻ Europe and North America average 2018

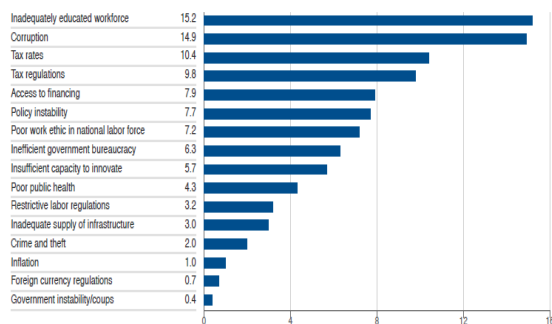

Forrás: www.wef.org, 2018.

World Economic Forum: Global Competitiveness Report

- Tényadatok + több mint 11.000 vállalati vezető megkérdezése
- 140 országot rangsorol
- **2 főindexet** vizsgál (különböző súlyozású alindexek):
  - Growth Competitiveness Index (alapvető makrogazdasági feltételek+innovációs tényezők)
  - Business Competitiveness Index (vállalati működés és stratégia + üzleti környezet)

Magyarország legjelentősebb versenyképességi problémái a WEF alapján 2018-ban

Forrás: www.wef.org, 2017.

Világbank: Doing Business

- 190 ország értékelése az **üzleti környezet minősége** szempontjából (10 területet külön-külön értékelik és azt összesítik).
- Magyarország a 48. helyen áll (2017.: 41.) .
- Az EU tagállamok közül a **21. helyen szerepel**.
- Az új tagállamok közül előttünk vannak a V4-ek és a balti-államok.
- A rangsor elején távol-keleti (Szingapúr, Hongkong, Japán), angolszász és skandináv országok.

Köszönöm a figyelmet!